

44.

DEO DUCE
MEDITATIO S. EVANGELII.
FERIÆ SECUNDÆ
PENTECOSTES

Additis S. Patrum dictis, Quæstio-

numq; aliquot decisione, ad uberiorem textus, cùm opus est,
explicationem, & Heterodoxorum refutationem.

Quæstio

In Regia Aboënsi Academia.

P R A S I D E

DN. AE SCHILLO PETRÆO
S. S. Theol. Doct. Profess. & Civitatis ejusdem Pastore.

*Examini subiicit, in Auditorio Majori, horis solitis
Ad diem Martij. 29 Anni 1651.*

ANDREAS J. ULMENIUS Nericiâ-Svecus
S. R. M. Stipendiarius:

(A)

Augustinus Serm. 8. in Psal. 118.

Sol iustitiae omnibus ortus, omnibus venit omnibus passus est, & omnibus resurexit: Si quis a. non credit in Christum generali beneficio ipse se fraudat; ut si quis clausa fenestrâ radios solis excludat.

(B)

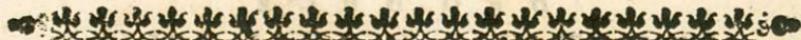
Origenes in Epist. ad Tit.

Nemo hominum à Deo in perditionem traditus est: Sed unusquisq; perseverantium, sub negligentiâ periret & culpa.

A B O E

Excudens Petrus Wald/ Acad. Typogr. Anno. 1651.

Recepimus Regiam Aboënsi Universitatis approbatum.

Patriæ Lumini Præclarissimo,
Plurimum Reverendo in Christo Patri ac Domino.

DN. JOHANNI M. GÖLIO QUIST/

S. S. Theol. Doctori eximio, inclytæ Diæcœsos Stre-
gnensis, Longè Dignissimo, ibidemq; Consistorij Præfici so-
lerissimo, Mecenati ac Patrono suo reverenter
& submissè colendo,

Nobilissimo Domino.

DN. GUSTAVO J. L. E. De Prestkulla
& Kelding &c. Regij Dicasterij, quod Aboæ est, Assessori gra-
vissimo, Nutritio meo Propensissimo.

Simil. ac

Consulissimo & Experientissimo Domino.

DN. JOACHIMO Liebstorff Collegij Militaris
advocato Fisci Attentissimo.

U T I T

Politissimu & Doctissimi Viri-Juvenibus.

DN. JOANNI S. Tjibladh Universit: Aboënsis Literarum
Cultori impigerissimo, fratri suo dulcissimo.

DN. HENRICO S. MALMENIO Itidem Aead: Aboënsis
Alumno diligentissimo, amico perpetuum amando.

DN. CLAUDIO E. Falck. Nobiliss. D. Gustavi Ille Apolo-
gistæ conspicuo. Fraterno affectu colendo,

Illis: ut Dominis & Promotoribus, His: ut Fautoribus &
Benefactoribus quovis honoris & observantia cultu ingiter
& plurimum de venerandis exercitiis hoc sacrum in grata
mentis tesseram, nec non sui progressu temporis promovendi
spem submissè litar & dicat.

ANDREAS ULMENIUS Respondens.

FERIA SECUNDA
PENTECOSTES.

In Sancte & Summe Laudante Trinitatis, Patris, filii,
& Spiritus Sancti Nominis.

Tum celebrabis festum Septem Septimanarum,
Iehova Deo tuo, tributo & voluntaria oblatione manus
sua quatuor dabis; Prout benedixerit tibi Iehova Deus tuus. Et
lataberis coram Iehova Deo tuo, tu & filius tuus, & filia tua,
servus tuus, & ancilla tua, & Levita qui erit intra portas tuas,
peregrinus quoque, & pupillus, & vidua, qui erunt in medio tui: In
loco quem elegerit Iehova Deus tuus ad collocandum nomen suum
ibi Deut. 16. v. 10. 11. Quibus verbis Moses docet ut
Deo quomodo in V. T. celebrandum esset festum pen-
tecostes in memoriam datae legis in monte Sinai quin-
quagesimo die, vel expletis septem septimanis a data lege
in monte Sinai, quod enim Moses vocat festum septimana-
rum, idem est quod festum pentecostes, ut jam usitate
vocamus, vocatur festum septimanarum a numero Septimana-
rum a Paschatis festo usque ad pentecostes festum. Vocatur idem
festum pentecostes a numero dierum, quibus constat septem illae
septimane. Erat autem celebrandum hoc festum in V. T. ita ut
praeter alia sacrificia offerentur panes ex novis frugibus
quaes in illa terra maturae erant tempore pentecostes cum
gaudio etiam hoc festum celebrandum erat ob Dei copio-
sam benedictionem in frugibus illius anni. In N. T.
celebratur etiam festum pentecostes, & quidem in me-
morian impletionis promissionis Christi de missione

Spiritus S. visibili in Apostolos facta die pentecostes, à patētate illo quo Christus ut agnus verè immaculatus oblatus est. Quo die etiam promissio Christi impleta adveniente Spiritu Sancto visibiliter in forma lingvarū ignearum sedentium super quemq; Apostolorum, cuius effectus etiam mox sentiebatur, replebantur, magnalium Dei scientiā & eadem varijs lingvis eloquebantur. Quibus donis iniuncti Apostoli uberrimam per totum mundum Evangelij messem fecerunt, plurimos ad fidem Christi convertentes. Offerimus nos hodie in nostro hoc pentecostes gaudio spontaneas oblationes, gratiarum actionem pro hoc beneficio, & non preces pro gratia Spiritus S. sicut hactenus ita in posterum consequenda. Dirigimus autem nostras gratiarum iunctiones & preces possimum ad ipsum Spiritum S. Tertiam Divinitatis Personam, ab hac gratiarum actione & precibus minimè partem vel filium excludentes, Spiritus enim Sanctus à patre & filio procedit Dicemus igitur.. Veni Sancte Spiritus.

Oremus etiam Deum, ut hodiernum festum ita celebrare, Evangelīq; ita meditari queamus, ut cedat in nominis divini gloriam, nobis in augmentum & incrementum doctrinae, & bonorum operum, in spem & fiduciam, & tandem in aeternam beatitudinem: Dicamus igitur. Pater noster &c.

EVANGEL. Johan:3, à v. 16. usq; ad 22.

Sicut enim Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum, non peccat, sed habeat vitam aeternam. Non enim misit Deus filium suum in mundum, ut condemnet mundum sed ut servetur mundus per eum. Qui credit in eum non

non condemnatur: qui vero non credit quia non conde-
mnatur est, quia non credit in nomen unigeniti filij Dei.
Hac est autem condemnatio, quod lux venit in mā-
dum, & dilexerunt homines magis tenebras, quā
lucem... Erant enim eorum māla opera... Omnis
enim, qui mala agit, odit lucem, nec venit ad lucem, ne-
arguantur opera ipsius. Qui autem operatur veri-
tatem, venit ad lucem: Ut conspicua sint facta ip-
sis, quod per Deum sint facta.

Recitatum Evang: pars est colloquij Christi cum Nico-
demo Principe Iudaorum, quod colloquium est de co-
sequenda æterna salute. Docet v. hominem omnino
regenerandum ex aqua & spiritu, si velit ingredi in vitā
æternam. In hoc Evang: ostendit Christus quis fons
salutis nostræ, unde fluunt salutis nostræ media & an-
homo talia meritus? Christus respondet in hodierno E-
vangelio, nequaquam hoc statuendum, verum sic sit tue-
dum, ex singulari Dei amore erga mundum totum hoc
fluere: Ex amore esse ostendit quod Deus dedit filium,
& consequenter ex eodem amore esse, omnia bona per
filium nobis parta & acquisita; Amor Dei est, quod o-
mnes credentes in Christum non pereant, sed habeant
vitam æternam; quod Deus non miserit filium in mun-
dum ut judicet mūdum, sed ut mundus servetur per eū.
Docet hoc Evangelium quæ vera sit causa damnationis
hominum, hæc v. est: non credere in Christum, non cre-
dere in unigeniti Filij Dei nomen & quod lux venit in mā-
dum & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem
adgit Christus generalem conclusionem de operibus ma-

lis & bonis, omnis inquit qui malè agit odit lucem, & non
venit ad lucē ut arguantur opera ejus qui a. facit veritatē
venit ad lucē ut manifestentur opera ejus quia in Deo fa-
cta sunt. Confirmatur primus Articulus fidei nostræ, Credo
in Deum Patrem, omnes habemus Patrem bonum & be-
nignum, qui omnes homines ita dilexit ut filium suum
unigenitum daret: Confirmatur etiam Secundus Articu-
lus fidei nostræ. Quod Christus Jesus sit unigenitus
Dei filius. Excitamus etiam ad orandum, ac veniat
regnum tuum Dn. Deus Pater Cœlestis, da gratiam ut
credamus verbo tuo, adauge nobis fidem, ne nos inducas
in temptationem, nec sis nos vinciri a Diabolo, mundo,
vel propria Carne, ne sis extingui fidem nostram in si-
lum unigenitum Jesum Christum.

PARTES.

2. De modo quo homines salvantur & vitam eternam consequuntur.
 2. de modo quo homines reieciuntur à Deo & in eternum perirent.

Atq; hæ sunt istæ partes, quas hac vice breviter & simpliciter tractare constituimus: Omnipotens & aeternus Deus, Pater noster eccl:is: directissimus, nobis omnibus benedictus sanctusq; utiliter & fructuose cedere faciat.

PARS PRIMA

In qua meditamur:

I. Quis omnium primò curam

habeat nostræ Salutis & eternæ beatitudinis eamq; pro-

moveat? hoc indicat Christus dicens, sic Deus dilexit
mundum ut filium unigenitum daret, ut omnis qui er-
dit in eum non pereat sed habeat vitam æternam. q. d.
Christus tanta est hominis miseria in statu peccatum nul-
la ratione, vel Deum querere & sollicitare queat ut salvus
fiat ut liberetur ex laqueis Diaboli & fauciibus inferni. Est
instar ovis perdita quæ magis ac magis discedit à grege,
propius ac propius appropinquit hostibus suis Diabolis
sicut miser ille viator in itinere incidebat in latrones, ita
fauciatur ut non possit adhibere medecam vulnibus,
nec medicum querere nec ad hospitium ullam pervenire
nisi operâ Samaritani. totum caput laniatum, cor ægro-
rat à planta pedis, usq; ad verticem, non est in eo integrū
quicquam, vulnera & livore & plaga humida non est cir-
cumligata, nec curata medicamine, neq; fota oleo. Isa.
1, v. 5. 6. Omnes q. oves erravimus unusquisq; in viam
suam declinavit Isa. 53, v. 6.
L:C. Principlum Salutis nostræ æternæ est Deus omnipotens misericors, benignus. Deus inquit Christus dilexit mundum, nullius dilectio prior est Dei dilectione erga
humanum genus non hic prædicatur ulla angelorum dilectio
erga humanum genus, nec ullius hominis dilectio erga ho-
minum lapsu, nec quicquam hic potuisse & valuisse hominis
erga hominem dilectio, fratrem frater hic redimere non
potest pecunia, vel alijs modis, nec vi, vel violentia cor-
porali, ex vinculis Diaboli ac æternæ mortis ac damna-
tionis. Non reperit ullum pretium, ut homo hominem
redimere queat ab his laqueis. Solius Dei dilectio nos-
bis auxilio fuit. Quod mox conspiciebatur postquam
lapsi erant primi parentes. Adam & Eva à Deo fugere
experunt. Sed à Deo revocantur. Primo ad Examen
qod-

dam propter transgressionem suam datur. Finito ex-
amine clementius cœpit cum eis agere. Adamum quidem
pœnâ quadam corporali, molestijs vñ. in vietū comparan-
do mulctavit. Evam subjecit varijs doloribus, in con-
ceptione & partu, nec non dominio viri. Eos quoq; &
totum genus humanum morti adjudicat. Pulvis es in-
quit, & in pulverem reverteris. Mox afferit Evangelium
erigit & consolatur eos promissione seminis mulieris,
quod postmodum in mundo nasciturum erat, & caput
serpentis Diaboli qui ipsos seduxit contritum. Gen. 3.
ex qua promissione & Spiritus S. operatione. Primi pa-
rentes bono animo esse cœperunt. Eva postquam pe-
perisset Cainum, lætabunda exclamavit accepi virum
Dominum q. diceret, sic Deus nos miseros dilexit, ut fi-
lium suum ex muliere natum in nostri redemptionem
dederit, qui ab æterna morte per suam mortem nos libe-
ravit, & æternæ vitæ hereditati ad quam creati sumus re-
stituit. Tantus est hic Dei erga nos amor, ut ipsum ex to-
to corde, tota mente, & omnibus viribus meritò redi-
mandi, causam habeamus justissimam. Oremus au-
tem ut Spiritu suo Sancto, ipse amoris ignem in nobis ac-
cendat, & quidem talem amorem, ut nulla res secunda
vel adversa queat nos ab illo separare. De quo amo-
re loquitur Apostolus Rom. 8. v. 35. 36. 37. 38. 39.

II. Quando cœpit Deus habe-
re curam nostræ salutis, Christus dicit, Siç Deus dilexit
mundum. Apost. ad Ephes: 1. v. 5. & 2. Tim. 1. v. 9:
initium dilectionis monstrat, quod sz. ante iacta funda-
menta mundi, & ante tempora secularia, ex gratia, juxta
propositum & beneplacitum voluntatis suæ, prædestinà
rit & constituerit Deus nos per Sangvinem Christi redi-
mire

mere, adoptare, & acceptos sibi reddere ad vitam æternam.

L. C. Minimè dubitandum de constantia Dei in hac sua dilectione erga genus humanum siquidem dilexit nos ante jaēta fundamenta mundi in Christo. Decrevit nos omnino redimere sine ullo nostro merito à nostra miseria. Hanc suam misericordiam & dilectionem nunquam vult Deus clementissimus revocare. Hoc donum Dei maximum est sine pœnitentia. Hic totus orbis Deum collaudat propter veritatem & misericordiam Psal. 117. Utiq; verba Dei non transibunt licet cœlum & terra transeant. Promissio enim mittendi redemptorem non nitebatur nostrâ vel obedientia, vel inobedientia sed solius Christi merito ut mox audiemus, hoc quia perfectissimè prædictum est nemo dubitat Deum velle omnines propter hoc meritum salvare.

III. Quomodo potuit Deus

procurare hōinis Salutē sita ut nō discederet à sua justitia? Quia homo transgressus erat legem Dei commedendo de vetito fructu, & justitia requirebat ut comminationi Divinæ satisficeret, ut homo moreretur & in aeternū condemnaretur, Deus Tamen misertus humanæ conditionis miserrimæ illum liberare voluit; & justitia obstat videbatur misit Deus filium suum & mox post lapsum promisit se missurum filium suum natum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret. Misit Deus filium suum ut is satisfaceret justitiae Dei pro tanto genere humano pro omnibus hominibus, ut nemo sit quem lex pronunciet maledictum, modo sibi applicet in cratum Christi & satisfactionem. Mansit itaq; justitia Dei illæsa per Christi Satisfactionem, mansit etiam Dei

misericordia integra per promissionem remissionis filij,
& promissionis impletionem. Proinde exclamat Christus dicendo, sic Deus dilexit mundum ut filium suum unigenitum daret, ut qui credit in ipsum non pereat sed habeat vitam aeternam.

L. C. Admiranda est Divina sapientia, quae modum salvandi invenit genus humanum peccato perditum, quod medium nemo Angelorum scire vel invenire potuit, hominum nemo hoc cogitare, vel possibile statuere potuit quod Deus Summe beatus filium suum verum Deum Summè beatum sineret hominem fieri, & servi formam assumere ad redimendum genus humanum. Quomodo filii Dei Domini nostri Iesu Christi inenarrabilem Charitatem & Dilectionem extollemus, qua voluit pro nobis homo fieri, servus fieri, sub lege fieri, ut nos a lege redimeret? Hic merito cum Apostolo dicimus, si linguis loquimur hominum & Angelorum, nos nunquam posse ut dignum est praedicare & extollere Iesu Christi Charitatem & dilectionem, in hac vita balbutimus & tarda lingua laudes ejus canimus, in altera vita apperiet nobis Deus os, & lingua nostra laudes ejus canet. Tunc veniet quod perfectum i. cor. 13. cupimus itaq; dissolviri & esse cum Christo, ut rectius Salvatur lingua nostra in ejus laudes. Non autem sola incarnatione aut leví aliqua deprecatione effici hoc potuit, sed unigenitus filius incarnatus, & sub lege factus Gal. 4. v. 4. tradendus fuit pro nobis potestati tenebrarum Luk. 22. v. 53. Ut ille omne jus, quod ex lege contra universum genus humanum habebat, in Christo exequeretur, i cor. 1. v. 22. Et pater in scriptura dicitur filium tradidisse; quia non fecerit ipsi Rom. 8. v. 32. Sed peccata totius mundi in ipsum coniecit, percussit ipsum propter peccata populi! & voluit ipsum contere

re Isa:

re Esa: 53. ¶ 10 fecit ipsum maledictum pro nobis Gal: 3. ¶ 13. Ita ut exclamârit, Deus meus quare me dereliquisti
Psal. 22. ¶ 1. Tantæ molis erat, lapsam reparare Salutem.

IV. Medium Salvationis à parte nostra.

Hoc indicat Christus dicens, ut omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam æternam, à parte nostra ad æternam Salutem consequendam Sola fide opus est, non meritis proprijs, non operibus aliorum, sed solius Christi. In lege multa varia & impossibilia opera requiruntur: Hæc verò beneficia Christi Deus ita nobis per ministerium Evangelij offert, ut fidem tantum, quam & ipsam Spiritus Sanctus per verbum in nobis efficit, afferentes, meritorum Christi reddamur consortes & participes. Ita tota salus nostra Dei beneficium est, & in solidum ex Deo pendet.

SECUNDA PARS.

Quomodo Salvatio hominis fiat in parte prima habuimus. In hac altera parte informabimur De causa æternæ damnationis.

In quâ meditamur:

I. Remotionem causæ damnationis à Deo.

prima causa est removendi damnationem hominum à Deo quod Deus dilexerit totum mundum ac proinde nulli homini malè cupiat, ac proinde ut nemo damnetur cupiat. Deinde expressa remotione voluntatis in Deo ut pereat homo aliquis Non misit inquit Christus filium suum in mundum ut judicer mundū, sed ut salvetur mundus per eum. Quisquis credit in eum

Christi qui mundat nos ab omni peccato, non est distin-
ctio Judæi vel Græci quoad peccatorum lordes, nullum
ergò est à parte Dei effusionis misericordiæ erga utrum-
què discrimen, dives est Deus in omnes invocantes se
quisquis invocaverit nomen Domini salvus erit.

II. Veram causæ damnationis

expositionem: Quisquis non crediderit jam judicatus
est, Quicunq; non satisfacit legi judicatus & condemnatus
est à lege: male dictus omnis qui non permanserit in
omnibus quæ scripta sunt in libro legis. Quia v. omnes
homines per Christum unigenitum Dei filium liberati
sunt à judicio legis, & nihilominus quidem sunt qui no-
lunt credere in Christum, nolunt illum acceptare pro sal-
vatore, hos utiq; judicabit Christus ipse, siquidem à le-
gis judicio ad ipsum confugere nolunt. Dicturus eis
Christus Eccè lex te condemnat homo suo rigore, & ego
te condemno, quia me contempsisti, & totam meam pas-
sionem, mortem, resurrectionem, & omnem satisfactio-
nem temere sprevisti, culpa tua est, non patris mei, non
mea ita proph. dicit, perditio tua ex te Israël salus a. à me
L. C. Sicut fides in Christum salvat, qui enim in Chri-
stum credit non perit sed habet vitam æternam: Ita so-
la infidelitas & incredulitas damnat & si enim omnia pec-
cata digna sunt morte tamen non omnes peccatores da-
mnantur: non quod peccatum non habeant sed quia
per fidem peccatoribus conversis peccata condonantur,
perindè: ac si duo homines hausissent latale venenum: &
alter sumeret præstantissimum & saluberrimum medica-
mentum & servaretur & convalesceret; alter vero negli-
geret medicamentum & periret. Utri tribuenda eslet
causa mortis pereuntis ex veneno an volenti porrigere
me-

medicamentem, an v. medicamentum respuent? Usq; huic non illi. Sunt equidem reliqua peccata per se da-
mabilia. Sed quia pro eis Christus satisfecit credentibus
remittuntur. Non a ita Satisfecit ut etiam non creden-
tibus remittantur. Infidelitas igitur reliqua omnia peccata
ne dimittantur retinet. Quando igitur reliquis pecca-
tis accedit infidelitas, tunc sunt vere mortalia & damnati-
tia. Remitti enim nisi per eadem Christi non possunt.
Judicantur ergo impij & condemnantur infideles non
ideo quia peccarunt, potuerint enim remissionem pecca-
torum in oblata gratia Evangelij accipere si voluerint,
panitentiam agere & in Christum credere.

Omnipotens, aeternae pater Domini nostri Iesu Christi, te arde-
ter oramus, ut tu nos in fide & in era agnitione tua misericor-
dia & filij tui dilecti clementer conserves, & per Spiritum tuum
Sanctum eam gratiam nobis largiaris, ut in hac agnitione fide
& escharitate, & omnibus alijs virtutibus tibi placentibus ad tui
gloriam quotidie proficiamus: Cui vivo & vero Deo cum filio
& Spiritu Sancto, sit laus & gloria in Secula. Amen.

Benedictio, & Claritas & Sapientia, & Gratiarum actio, & Honor, & Vir-
tus, & Fortitudo, DEO nostro, in Secula seculorum, Amen. Apoc. 7.12

QUESTIONS.

ANDEUS peccatum dilexerit? Rsp. Non co-
gitandum est quod Deus ipsum peccatum diligat seu ap-
probet vel quod non curet sive homines sibi repugnant
sive obsequantur. Vel quod homines in sceleribus per-
verantes gratos & acceptos sibi habeat. Hoc enim sim-
pliciter pugnat contra totam doctrinam legis, cuius ne
unum quidem Iota cadere & destrui potest, quin impleas
tur

tur Matth. 5. v. 18. Rom: 3. v. 31. Sed verbum diligere complectitur misericordiam, sicut explicatur Eph. 2. v. 4. quod sz. Deo. propiciens in tristissimā corruptionē, & in miserrimam perditionem totius generis humani ex immensa misericordia & commiseratione condoluerit universo generi humano tam miserè in æternum pereundū esse quodq; illa misericordiā & comiseratione motus, cogitarit, & decretum fecerit de redimendo & liberando genere humano, cum quidem angelicam naturam, quæ nostra multò est præstantior, lapsam, præteriret, & in mea gita damnatione relinquere.

2. Quomodo intelligendum quod hoc loco dicitur non misit DEUS filium in mundum ut judicet mundū
Et illud quod dicitur Job. 9. v. 39. In judicium ego veni in mundum...? Resp. Si judicare propriè accipitur illustris erit sententia declarans præcedentia. Est enim judicium Dei, in quo juxta normā & rigorem legis fit inquisitio in totam naturam & vitam hominis, & pronunciatur, vel benedictio vel maledictio prout quis, vel permanserit, vel nō permanserit in omnibus, quæ in lege scripta sunt. Quia verò Deus scit nos rigorem illius judicij ad tribunal legis non posse sustinere. Nemo enim vivens in conspectu Dei iustificabitur, si in illud judicium nobiscum intraverit Psal: 143. v. 2. Ideo priusquam omnia in judicium illud adducantur Eccl: 12. v. 14. Deus filium suum misit in mundum ut mundus non judicetur, sed Salvetur. Unica enim salus nostra est, ut in illo judicio non judicemur.

Sed exempti simus ex illo judicio, sicut Christus dicit,
ut mundus Salvetur & non judicetur.

